SENIORII ENERGIEI – DIALOGURI DE SUFLET, VOL III

Dialog cu dr.ing. Ciprian DIACONU, președintele CNR-CIGRE

Elena Ratcu, consilier CNR-CME

13 decembrie 2019.

*Dialogul cu domnul **Ciprian Diaconu** a avut loc la sediul Transelectrica, într-o dimineață de vineri. M-a întâmpinat jovial, îmbrăcat într-o superbă ie tradițională românească, albă, ajurată cu broderie manuală albastră la guler și la mâneci, peste care purta un sacou albastru din jeans. Am fost plăcut surprinsă și nu m-am mirat deloc, știind că la Transelectrica vinerea se poartă ținuta „casual Friday" și cunoscând și atitudinea ușor non-conformistă, uneori, a interlocutorului meu.*

Deosebit de deschis la întrebările mele, mi s-a înfățișat ca o carte deschisă deși, aparent pare un pic ermetic și greu de descifrat, ceea ce demonstrează, a câta oară, că aparențele înșeală de foarte multe ori. Domnul Ciprian Diaconu este președintele CNR-CIGRE, și a ocupat poziții de importanță majoră pentru Rețeaua Electrică de Transport României care nu cred că-i mai prezintă vreun secret, deoarece a fost și este direct implicat și a coordonat întreaga activitate aferentă liniilor şi staţiilor care se află în cele opt sucursale de transport ale Transelectrica: inginerie, management active, mentenanță, exploatare, investiții, planificare/dezvoltare, racordare la rețeaua de transport, masurarea si calitatea energiei. Dialogul nostru a curs atât de frumos și de limpede, încât nici nu am realizat când au trecut cele aproape patru ore

*

* *

Licențiat al Universitatii Politehnica Bucuresti – Facultatea de Energetica (1986), domnul Ciprian Diaconu este directorul Directiei de Măsurare OMEPA din Cadrul CN Transelectrica SA . Și-a început activitatea în 1986 ca inginer stagiar la FDEB (Filiala de Distribuţie a Energiei Electrice Bucureşti), Secţia Înaltă Tensiune, a fost inginer principal staţii electrice Direcția Exploatare GTDEE-RENEL (Grupul de Transport și Distribuția al Energiei Electrice), (1994-1998) după care și-a continuat cariera în cadrul Transelectrica ocupând numeroase funcții de conducere: șef serviciu Exploatare Mentenanță (1998-2002), director Direcția Management Active (2002-2007), director Divizia Tehnică (2007-2009), consilier DG (2009-2010), director Direcția Coordonare Tehnică (2010-2011), director general adjunct Conducere Tehnică (2011-2012), membru Directorat (martie-mai 2013, membru Consiliul de Supraveghere (mai-septembrie 2013), membru Directorat (2013-2015), membru Consiliu de Administrație (2013-2017) al Filialei de Distribuție Transilvania Nord din cadrul grupului Electrica, director Direcția Activități Nereglementate și Administație Fibră Optică (2015-2016). Teza de doctorat și-a susținut-o în 2009. Este autor și coautor al unui mare număr de lucrări prezentate în țară și în străinătate, este președintele CNR-CIGRE din anul 2010, membru al CNR-CME. A reprezentat și reprezintă România în diverse asociații profesionale: Eurelectric Comitetul de Rețele Electrice (2007-2009), ENTSO-E Comitetul de Dezvoltare (2009-2015), CIGRE Consiliul de Administrație (2010-prezent), CIGRE Consiliu Tehnic (2018-prezent), CIGRE Comitetele de Studii B3 (staţii electrice) și C1

(Dezvoltarea Sistemelor), precum și în numeroase grupuri de lucru (protecții și automatizări, stații electrice, dezvoltarea sistemelor).

*
* *

CNR-CIGRE

„CMDM 2019 a așezat Bucureștiul și România pe harta energetică a lumii"

Elena Ratcu: ***Domnule director, aș împărți dialogul nostru pe capitole, începând cu activitatea dumneavoastră în cadrul CIGRE, continuând cu cariera profesională și finalizând cu...amintiri din copilărie. Așadar, să începem cu CNR-CIGRE (Comitetul Național Român al Consiliul Internaţional al Marilor Sisteme Electrice - CIGRE , cu sediul la Paris). În septembrie 2019, CNR-CIGRE, al cărui președinte sunteți, a organizat a cincea ediție a „Conferinței internaționale de monitorizare a condițiilor, diagnostic și întreținere 2019" - CMDM 2019, eveniment desfășurat la fiecare doi ani în anii impari și susținut de CIGRE Paris. Ce înseamnă acest eveniment pentru CIGRE România și ce a adus nou această ediție pe plan național și internațional, față de cele precedente ?***

Ciprian Diaconu: Conferința CMDM prezintă de regulă dezvoltările majore în domeniul produselor și al serviciilor pentru energia electrică. Evenimentul este complex, vorbitorii și participanții sunt de elită, iar în cele trei zile de desfășurare a ediției din 2019 conferința a acoperit activitățile tehnice a șapte Comitete de Studii CIGRE, dar a cuprins și tutoriale, sesiuni de lucrări tehnice și o expoziție. De la prima sa ediție noi am definit această conferință ca fiind internațională și care să acopere o zonă specifică de activitate din sectorul energetic, cu accent pe mentenanță, cu toate elementele sale aferente. Cuvântul „mentenanță" înseamnă printre altele și acele costuri hulite de exploatare, dar este o activitate absolut necesară. Majoritatea conferințelor organizate acum abordează de regulă subiecte care au caracter de noutate, cum ar fi strategie, politici, legislație, piață, dar trebuie acordată în egală măsură atenție și activelor din Sistemul Energetic, a căror durată de viață tehnică este de aproximativ 30-50 de ani. Ori, într-un sistem energetic trebuie să exploatezi și active mai vechi, și active mai noi și trebuie să găsești cele mai bune soluții ca să le aduci împreună și să funcționeze într-un tot unitar. În plus, această conferință se adresează tuturor lucrătorilor din sistem: inginerilor, economiștilor, celor din achiziții, deci unui public larg, dar axat pe zona de mentenanță și, la ora actuală, este singura conferință de asemenea anvergură din lume, care abordează aceste probleme. Toți se ocupă de modul în care facem linii, centrale și stații electrice noi, dar despre cele mai vechi pe care trebuie să le facem să funcționeze mai vorbește cineva? Și atunci am hotărât să organizăm această conferință, noi, cei de la CIGRE România, cu sprijinul Transeletrica, pe care am atras-o într-un parteneriat, și cu susținerea diverselor societăți comerciale pentru sponsorizări și participări cu standuri expoziționale. Am avut expozanți din România, dar și din strainatate, firme de prestigiu, interesate și de piața românească, și de cea internațională pentru a-și promova soluțiile. La fiecare ediție a conferinței CMDM au fost participanți din cel puțin 25 de țări de pe toate continentele. Conferința de anul acesta a fost diferită față de celelalte ediții, fiind realizată în comun cu Comitetul de Studii A3 CIGRE, unul dintre cele 16 Comitete de Studii existente. I-am atras în felul acesta și pe specialiștii în echipamente de transport și distribuție, care au avut cu această ocazie și sedințe în cadrul Grupurilor de Lucru în care activează. CMDM 2021 va fi organizată împreună cu colocviul CIGRE „transformatoare de putere si statii digitale".

–Deci, au fost dublu motivați

–Exact, au fost dublu motivați, pentru că în mod automat ni s-au alăturat și convenorii Comitetelor de Studii pentru stații electrice (B3) și transformatoare (A2), experti internaționali care de-a lungul anilor ne-au devenit prieteni. După părerea mea,

evenimentul s-a bucurat de o foarte largă apreciere, mai ales de către acești „guru", recunoscuți pe plan internațional.

Foto : Confrința CMDM 2015

–***Cine sunt acești „guru"?***

Eminențe în domeniu. De exemplu, specialistul numărul unu din echipa de transport și distribuție, sârb de origine, dar cetațean american, a venit de la Chicago. Cel de la echipa de stații electrice este japonez, cel de la transformatoare este englez. Au venit împreună cu specialiștii care activează în aceste Comitete de Studii. Cu toate evenimentele desfășurate în paralel, cu întâlnirile Comitetele de Studii, ale Grupurilor de Lucru CIGRE și ale tutorialelor, eu cred ca în felul acesta Conferința a așezat Bucureștiul și România pe harta energetică a lumii. O conferință de asemenea amploare presupune o muncă imensă, pe care eu, împreună cu dl *Constantin Moldoveanu*, vicepreședintele CIGRE România și dl *Ioan Hațegan*, secretarul general CIGRE România, alături de partenerii și colaboratorii noștri, cred că am realizat-o cu succes.

Foto: Standul expo Transelectrica la CMDM 2017

–Având plaja aceasta mare de participanți care și-au prezentat echipamentele și dezvoltarile, unde ne-am poziționa noi, cu echipamenele noastre ceva mai uzate fizic și moral? E discrepanță între echipamentele noastre si ale lor?

– În primul rând fabricile de echipamente din România au dispărut. Zilele trecute s-a închis și celebra Uzină Electroputere Craiova, care a susținut industria românească cu echipamentele sale peste 50 de ani, ori, noi de la fabrici puteam învăța. Acum noi cumpărăm de la alții echipamentele și părerea mea este că echipamentele pe care le importă România sunt cam de același nivel cu al celor cumpărate de toată lumea, pentru că specificațiile tehnice în România sunt făcute în baza unor standarde internaționale, care, la rândul lor sunt realizate de asociații ale producătorilor, împreună cu utilizatorii, deci sunt OK. Dacă numărul fabricanților este aproape de zero în România, nivelul celor care lucrează în utilități și firme de servicii este însă ridicat, pentru că școala românească este, încă, o școală bună. In plus, energetica nu mai este un domeniu atractiv. Problema este că după ce termină școala, copiii de regulă pleacă în alte țări ca să găsească o viață mai ușoară, nu neapărat și mai bună, deci practic pepiniera oamenilor se reduce, iar media de vârstă a cam crescut peste tot. În domeniul mentenanței eu cred că suntem însă în față, ceea ce e un lucru bun. Noi cunoaștem bine aceste tehnologii și le aplicăm cu rezultate bune, iar performanța tehnica generală a sistemului energetic este și ea bună.

„Organizațiile profesionale se implică să găsească potențiale soluții care să poată fi folosite de mediul economic"

– În anii pari CNR-CIGRE organizează „CIGRÉ Regional South-East European Conference-RSEEC: Innovation for efficient and effective management, solutions for power systems of the future". Ce impact au concluziile conferinței asupra specialiștilor din țară și din străinătate?

– RSEEC este un eveniment de anvergură la care se dezbat subiecte de maximă actualitate, promovând totodată și activitatea CIGRE. În octombrie 2018 am organizat a patra ediție a acestei conferințe în care s-au analizat subiectele fierbinți ale zilei, axate în principal pe tehnologiile inteligente pentru rețelele electrice ale viitorului, cibersecurity, mobilitate electrică, tehnologii pentru integrarea surseor regenerabile de energie etc. Sunt evenimente de mare dimensiune, organizate cu eforturi și apreciate de comunitatea energetică de la noi. Conferința a pornit de la ideea că pe zona Sud-Est europeană nivelul tehnic este cam același în general și am încercat să atragem la conferințele noastre și specialiști din această zonă. Acest lucru a coincis cu înființarea, în cadrul CIGRE, a unei regiuni numită numită „South-Eastern Europe Regional CIGRE", luându-se decizia organizării de către ei a unei conferințe o dată la doi ani. Noi organizăm însă conferința noastră pe care am orientat-o de la bun început ca locație spre centrele universitare mari în care încercăm să atragem studentii, doctoranzii, să le vorbim despre lucruri noi și să aflăm și preocupările lor în aceste domenii. Anul trecut am premiat lucrările cele mai bune prezentate de studenți, masteranzi sau doctoranzi, iar tinerii au fost încântați.

Foto : cu tinerii premianți la Conferința RSEEC 2018

La nivelul CIGRE exista o structură denumită „Next generation", coordonată de la Paris, iar părerea mea este că fiecare țară membră CIGRE trebuie să construiască astfel de structuri, evident pe specificul fiecarei țări. Noi ne dorim ca în România să întreprindem o serie de activități pentru a participa la dezvoltarea sistemului energetic, dar fără legături internaționale e greu. Eu aș vrea ca tinerii de la noi să meargă în alte țări, să vadă cum se lucrează în institutele de învățământ de acolo, cum se face cercetare reală, pe bani și pe contracte, să analizeze ce șanse de promovare au și cum pot gasi un loc de muncă, pentru a-și construi cariera pe care și-o doresc, pe baza cunoștințelor acumulate la facultate. Deocamdată semnalul dat de economia românească nu este prea încurajator și de aceea organizațiile profesionale se implică în a găsi potențuiale soluții care să poată fi folosite de mediul economic. Mi-aș dori ca la Conferința RSEEC din 2020 de la UPB să încercăm să atragem societăți comerciale care să ofere burse și locuri de muncă pentru absolvenții de facultăți, să îi aducem la aceeași masă și să le oferim posibilitatea să se cunoască și să interacționeze, pentru posibile colaborări.

– **CIGRE a fost fondat în 1921, iar prin înființarea în 1926 a Institutului National Român pentru Studiul Amenajării și Folosirii Surselor de Energie – IRE, la inițiativa marilor personalități energetice ale vremii, profesorii Constantin Bușila, Constantin Budeanu și I.S. Gheorghiu. În 1926 IRE s-a afiliat la CIGRE, activând în acest for prin Comitetul Naţional Român (CNR) pentru CIGRE. Primul presedinte al CNR-CIGRE a fost Constantin Bușilă (1926- 1939), urmat de specialiști de marcă din România, iar CIGRE a devenit o organizatie din ce în ce mai puternică. Când, în 2010, ați fost ales președintele CNR-CIGRE ați fost cumva copleșit de personalitatea predecesorilor dumneavoastră și de complexitatea activității comitetului? În ce constă aceasta activitate, cu ce sentimente ați**

preluat conducerea, ce ați păstrat și ce ați adus nou și ce înseamnă pentru dumneavoastră această organizație?

– Dacă atunci când a fost fondat CIGRE, principalele domenii de activitate ale organizației erau axate pe probleme referitoare la marile rețele electroenergetice, astăzi sintagma s-a schimbat odată cu schimbările tehnologice și structurale. Cei de la CIGRE nu se preocupă acum numai de rețele de înaltă tensiune. Sigur, logoul nu s-a schimbat, pentru că ar fi și greu să renunți la istorie și la experiența celei mai mari asociații profesionale din domeniul energiei electrice, dar activitățile CIGRE se orientează acum pe un spectru larg, de la producător până la consumator.

Foto : Întâlnie CIGRE, București 2008

CIGRE nu elaborează strategii energetice, ci analizează contribuția tehnicii într-o dezvoltare economică armonioasă și vorbim despre tehnologiile inteligente, despre intergrarea surselor regenerabile, dar din perspectivă tehnică, mai puțin economică. Cam o dată pe trimestru la nivel CIGRE se face un schimb de corespondență cu directorii generali din companiile țărilor membre, în care se fac informări reciproce despre stadiul internațional al diferiror probleme tehnice sau despre deciziile luate pe plan politic, cu consecințe asupra sectorului energetic. Diseminarea problemelor discutate se face prin broșura conferinței și se publică pe site. La nivelul CNR-CIGRE nici nu am putea folosi alte mijloace de informare pentru că noi suntem doar o mâna de oameni care lucrăm și conducem Asociația.

Foto: Întâlnire CIGRE, București 2011

Cu ce sentimente am preluat conducerea CIGRE România? In general lumea se așteaptă ca un conducător al unei asociații profesionale să fie un foarte bun profesionist, un specialist recunoscut și un bun organizator, astfel încât să poată atrage oamenii într-o zonă în care nu se fac bani, dar unde se pot naște idei, care ulterior pot face bani. Desigur trebuie să aibă și calități de leadership. Până să preaiu conducerea CNR-CIGRE, la alegerile generale din 2010, comitetul a fost condus de profesori universitari, excelenți dascăli, dar care abordau problemele mai mult în plan teoretic. Noi am încercat să aducem comitetul pe zona industriei, unde se întamplă lucruri reale, eu mi-am luat inima în dinți și am candidat pentru postul postul de președinte, încercând să-mi fac și o echipă solidă. Le-am propus domnilor *Ioan Hațegan* și *Constantin Moldoveanu* să mi se alăture, am definitivat un plan de lucru, am candidat toți trei, am câștigat și așa am ajuns la conducerea CNR-CIGRE, care, până să preluam noi activitatea, se rezuma mai mult la participarea la Congresul CIGRE de la Paris, organizat la fiecare doi ani și la prezența la unele Comitete de Studii. Era cumva un circuit închis. Eu sper că am reușit să spargem ideea că CIGRE nu e legat exclusiv de Transelectrica și doar de rețelele de înaltă tensiune. Noi ne dorim ca institutele de învățământ superior să ni se alăture și lăsăm ușile deschise la evenimentele noastre studenților și masteranzilor, evident fără a le percepe taxa de participare. Încercăm să spargem niste bariere și să atragem oameni de valoare în această asociație.

„La nivelul CIGRE Paris comitetul nostru e foarte apreciat”

– **Cu alte cuvinte, ați construit o organizatie deschisă tuturor specialiștilor și tehnologiilor noi.**

– Exact. Din păcate fabrici nu mai există, dar cei care mai fabrică câte ceva, firme de servicii și câteva universități vin alături de noi cu toată deschiderea și pentru ei organizăm diverse evenimente și în alte orase, Cluj, Timisoara, Sibiu, Iași, Suceava. La nivelul CIGRE sunt 60 de Comitete Naționale și 16 Comitete de Studii, iar din cele 60 de tari , doar 25 pot avea reprezentanți în comitetele de studii. CNR-CIGRE are reprezentanți de la diverse societați comerciale românești în toate Comitetele de Studii, ceea ce spune ceva, zic eu.

– **Pe o scară de la 1 la 10, cum s-ar poziționa CNR-CIGRE față de celelalte comitete naționale?**

– La CIGRE există cumva o ierarhie bazată pe numărul de membri. Noi ca țară cu aproximativ 20 de milioane de locuitori suntem depășiți de țări gen Brazilia care are aproximativ 200 milioane de locuitori. Puterea de reprezentare ti-o dă numărul de membri. Vorbind însă cu alți președinți de comitete naționale din Consiliul de Administrație al CIGRE, aceștia mi-au confirmat că evenimentele organizate de noi sunt extrem de bine apreciate pentru că au un înalt nivel calitativ. Când, la Paris s-au făcut alegeri ca doi reprezentanți din cele 60 de Comitete Naționale să participe la Comitetul Tehnic CIGRE, cel care stabilește strategia de dezvoltare și este format din președinții Comitetelor de Studii plus încă doi membri proveniți din Consiliul de Administrație, eu am fost ales pe primul loc pentru onoranta poziție de membru al Consiliului Tehnic. Deci, există o percepție foarte favorabilă în ceea ce ne privește la nivel internațional, lucru pe care dacă nu-l spun eu, probabil n-o să-l spună nimeni, iar la nivelul CIGRE Paris comitetul nostru e foarte apreciat. Cateodata este mai greu în țară.

Foto: CIGRE Paris, 2012

– **În cadrul Galei Energy Awards 2012, organizată de The Diplomat Bucharest, CNR-CIGRE a obținut premiul „The most energy efficient and state of the art company/NGO” pentru proiectul “Automobilul Electric”. Cum a început povestea automobilului electric și ce legatură are cu CIGRE?**

– Proiectul este dezvoltat de mai mulți parteneri și are rol demonstrativ, însă important e că au început să iasă la lumină și primele planuri ale autorităților. Povestea a început cam așa: la întâlnirile CIGRE, la unele subiecte preferențiale am abordat problema transportului, pornind de la ideea că transportul a avut întotdeauna și o valență electrică și ne-am gândit că sub presiunea reducerii gazelor de seră ar trebui abordat la modul cel mai serios ideea transportului electric și că energia electrică consumată de acestea ar trebui să vină din surse regenerabile.

Foto: Lansarea primei staţii de încărcare pentru automobile electrice, 2011

Prin 2010-2011 în România era doar o singură firmă care vindea maşini electrice produse de Mitsubishi, iar noi am hotărât ca prima maşină adusă de ei la vânzare in România s-o cumparam noi, CIGRE România, pe bază de sponsorizari. Aşa se face că, pe 22 iunie 2011, la sediul Transelectrica a avut loc evenimentul de lansare a primei staţii de încărcare pentru automobile electrice şi înmânarea cheii primei maşini electrice din România.

Staţia de încărcare a fost concepută de CNR-CIGRE şi realizată cu ajutorul colaboratorilor săi, iar evenimentul a fost organizat tot de Comitetul nostru, împreună cu Transelectricatrica şi M Car Trading, importatorul oficial al mărcii Mitsubishi în România. Deci, aceasta este un produs 100% românesc. Este un eveniment care a avut un impact mediatic deosebit, pentru care s-au consumat 35.000 de euro, ceea ce reprezintă foarte puţine resurse faţă de percepţia publica foarte mare. Proiectul a fost unul experimental, însă acum deja pe străzi au început să apară tot mai multe maşini electrice. Se circula zilnic cu acea maşină, s-au monitorizat parametrii deci putem acum spune multe lucruri despre cum ar trebui sa arate un sistem de alimentare într-o anumită zonă sau ţară. Precizez ca automobilul electric achizitionat de noi este al doilea autoturism electric nou cumparat in Romania, primul fiind adus in anul 1910 si se afla la muzeul tehnic *Nicolae Leonida* din Bucureşti.

Foto: Premiere la Gala The Diplomat, 2011

– Tot în cadrul CNR-CIGRE, în 2011 aţi organizat un eveniment important dedicat celui care a fost academician Martin Bercovici. De ce?

– Da, la 18 ianuarie 2011 s-a desfăşurat un eveniment de suflet, si emoţionanat pentru energeticienii români, organizat la imboldul regretatului Alexandru Ionescu . Evenimentul a fost de fapt un simpozion cu tema „Reţele si sisteme electroenergetice – In memoriam Martin Bercovici", organizat de către CNR-CIGRE, UPB si Transelectrica, in memoria celui care a fost Academician profesor *Martin Bercovici*, de la a cărui trecere în univers s-au împlinit atunci 40 de ani. *Martin Bercovici* a fost dascălul eminent al multor energeticieni români, altora le-a fost coleg, pentru alţii el a fost specialistul desăvârşit, omul de ştiinţă, creatorul şcolii româneşti de reţele electrice şi principalul autor al planului de electrificare a României.

Foto: Simpozionul Martin Bercovici, februarie 2011

Metaforic vorbind, aș putea spune că *Martin Bercovici* înseamnă „lumină”, pentru că el a adus lumina nu numai în ţară, dar şi în ştiinţă, în cercetare-proiectare, în educaţie şi mai ales în sufletele oamenilor. *Martin Bercovici* a fost însă şi un mare OM, care a format specialişti, instituţii şi generaţii întregi de tineri, lăsând în urma sa o frumoasă moştenire. De aceea, am considerat potrivit să organizăm acest eveniment și să realizăm un bust al marelui Om *Martin Bercovici*, care a fost dezvelit cu ocazia simpozionului și care se află pe aleea principală din fața Facultății de Energetică din București.

Foto: Dezvelirea bustului Martin Bercovici

Emoționant a fost și faptul că la eveniment a participat și doamna *Geraldine Cohen*, fiica academicianului *Martin Bercovici*, care, după o absenţă de 37 de ani a revenit in ţară special pentru a participa la Simpozionul organizat in memoria tatălui său şi in semn de recunoştinţă pentru organizatori.

Foto: Cu fiica lui Martin Bercovici, dna Geraldine Cohen

– Un mesaj de la CNR-CIGRE pentru operatorii din România?

– Cunoașterea îți dă putere ceea ce înseamnă că poți face ceva mai bine in afaceri ! CIGRE te poate ajuta sa colaborezi cu specialiști din țară și străinătate și să obții informații privind energia electrica : tendinte, “best practice”, solutii etc… Te poti dezvolta profesional mai mult si mai usor. Pentru managementul utilitatilor recomand cu caldura sprijinirea activitatii membrilor CIGRE in participarea la diverse grupuri de lucru si evenimente deoarece cunostintele acumulate sunt utile companiilor din care fac acestia parte. Nu in ultimul rand, sa nu uitam ca utilitatile din energia electrica presteaza un serviciu public universal, contribuind la dezvoltarea socio-economica.

CARIERA PROFESIONALA

„Important este să-ți placă ceea ce faci, nu să faci ceea ce-ți place”.

– Sunteți licențiat al Facultății de Energetică, promoția 1986, din cadrul Universității Politehnica București. De ce UPB și de ce Energetica?

– Suntem într-o zonă oarecum hazlie pentru că după liceu, unde am avut niște experiențe mai trăsnite, m-am gândit ce facultate aș putea urma și am luat-o prin eliminare. Nu litere, nu filosofie, nu medicină, hai la inginerie! Dar unde să merg? La aeronave, nu, că e prea greu și dacă nu intru. Au mai rămas facultățile cu profil mecanic și electric. Cum pe mine șuruburile nu m-au pasionat niciodată și, fiind cumva mai visător, m-am gândit să mă îndrept spre domeniul electric, pentru că, îmi spuneam eu, curentul electric nu-l vezi, dar fără el nu se mai poate, deci voi găsi eu ceva de făcut pe planeta asta dacă aleg o facultate cu acest profil. La electronică era o concurență acerbă și m-am temut, deci mai rămăseseră facultățile de energetică, automatică si electrotehnică, care erau grupate pentru admitere la Politehnică. Ca să te înscrii la facultate trebuia să faci întâi vizita medicală, apoi pe cea militară. M-am dus întâi la vizita militară, m-au înregistrat și m-au întrebat „*Pe care dintre cele trei facultăți o scriem pe dosar”?* „*Scrieți-le pe toate trei, pentru că eu nu m-am hotărât încă”,* am zis. Merg apoi la vizita medicală, unde spun doctoriței, tot așa, adică să scrie toate cele trei facultăți până mă hotărăsc la una. La care

ea răspunde: „ *Eu n-am timp să scriu trei facultăți, că uite cât de mulți sunteți la rând. Hotărăște-te acum*"! Nehotărât fiind îi spun: „ *Întoarceți foaia de hârtie pe dos, iar eu pun degetul pe una dintre facultăți*". Am pus degetul pe „energetică" și asta a fost! Eu am o teorie: important este să-ți placă ceea ce faci, nu să faci ceea ce-ți place. Când termini liceul ai doar o vagă idee despre unele domenii de activitate, pe care n-ai de unde să le cunoști în profunzime. Din familia mea nimeni n-a avut legatură cu ingineria electrică, deci pentru mine alegerea facultății a fost cumva ca la loterie. Chiar dacă făceam altă facultate, probabil ca aș fi avut aceeași abordare. Așa am ajuns la Facultatea de Energetică, iar după ce am trecut examenul de admitere, ne-au dus pe toți băieții la armată timp de nouă luni și ne-am întors total rupți de școală

Foto: Promoția 1986 a Facultății de Energteică (2011)

— **Da, dar v-ați întors mai bărbați !**

— Într-adevăr pentru unii era bună armata pentru că i-a mai disciplinat. Prea multă educație de acest fel strică, motiv pentru care am fentat cele trei luni pe care colegii mei le-au făcut în loc de cursuri în anul II, la școala muncii (munca la canal transformată în agricultură). La mine nu a fost cazul de disciplinare pentru că tata a fost ceferist, deci eu aveam disciplina în sânge. La facultate am început să am rezultate destul de bune și m-au numit șef de grupă încă din primul an. Părerea mea este că sistemul de învățământ a început să se deterioreze încă înainte de 1989, de când începuseră să se închide frontierele naționale și nu mai aveai acces la cărți, informații și literatură străină. În liceu, firea rebelă și dorința de libertate tipică adolescenței, mi-au jucat ceva feste, așa încât, deși admis cu rezultate foarte bune la liceul „Ion Neculce" din București, am avut niște diferendumuri cu unii profesori, iar ultimii doi ani am avut performanțe destul de bune, dar la un liceu industrial, cu profil de telecomunicații si unde am avut șansa să găsesc printre profesori, oameni intelepți, adevarați dascali. Poți să înveți oriunde, dacă vrei.

— **Erați rebel?**

— Da, eram destul de rebel. Am conștientizat însă la timp că trebuie să iau măsuri, iar la facultate, dupa ce am intrat destul de lejer, am început să mă pun serios cu burta pe carte. După primii doi ani de facultate la noi se făcea repartiție pe secții, în funcție de preferințele studenților și de performanțele la învățătură. Eu am ajuns la secția de electroenergetică (retele), care era vârful în domeniu și rezultatele mele au început să fie din ce în ce mai bune. După ce m-am lovit cu capul de pragul de sus pe la mijlocul anilor de liceu, l-am văzut și pe cel de jos și, treptat, mi-am schimbat atitudinea. Una din cauze era că începuse să-mi placă domeniul, iar un mare merit l-a avut și soția mea, *Simona.*

— **Ati fost colegi?**

— Da, am fost colegi de facultate, in aceeasi serie, din anul III am fost chiar colegi de grupă, iar la sfârșitul anului III ne-am și căsătorit. M-a schimbat în bine *Simona*, pentru că femeile sunt mai chibzuite (*zâmbește).* Se ținea de capul meu, învățam împreună, deși aveam stiluri diferite, și ne completam foarte frumos unul cu altul.

– **V-ați început activitatea ca inginer la FDEB (Filiala de Distribuţie a Energiei Electrice Bucureşti) Secţia Înaltă Tensiune unde ați lucrat până în 1994, deci ați prins și sistemul economic centralizat al anilor '80, dar și economia de piață, de la începutul anilor 90. Cum ați perceput această perioadă, ce ați învățat și cum ați aplicat în anii ce au urmat ceea ce ați învatat atunci ?**

–Am absolvit facultatea cu notă mare, 9,27 (10 la examenul de diploma) și am fost printre primii de la secția electroenergetică, asfel încât la repartiția guvernamentală în producție am avut posibilitatea să optez pentru un institut de proiectare sau unul de cercetare-dezvoltare, cu efectuarea în prealabil a unui stagiu într-o întreprindere. Eu, cu soția mea am luat repartiție la ICEMENERG și impreuna cu încă un coleg am inceput toti 3 stagiul la IDEB, în Sectorul Agricol Ilfov, cum se numea atunci. Când m-am dus la Serviciul Personal să fac actele de angajare, aflând că eu am absolvit un liceu industrial au vrut să mă trimită la săpat de cabluri. Zic: *„Da, dar între timp am terminat și facultatea". „Dar noi n-am cerut așa ceva".* După ce șeful de personal a vazut actele, ne-a trimis la IDEB Ilfov. Era o perioadă foarte complicată, în care sistemul energetic functiona cu frecvența scăzută la maximum. Au început să se ia măsuri bazate in principal pe raționalizarea curentului electric, a gazelor naturale și petrolului etc, frecvența de funcționare a SEN ajunsese la cca 47 Hz, iar sistemul abia mai putea fi echilibrat. După vreo trei săptămâni am fost solicitați de către dispecerul de la București să completăm personalul din tură și am stat la dispecerat iarna 1986-1987. In primăvara lui 1987 am fost trimis la Secția de Înaltă Tensiune ca să îmi finalizez perioada de stagiatură și să mă familiarizez cu activitățile de acolo, după care am fost solicitat să rămân la Centrul de Înaltă Tensiune nr. 1 de la IDEB, unde, timp de opt ani, am făcut de toate: documentație, manevre, lucrări de mentenanță, puneri în funcțiune, instruire personal. Dar, să știți, că în perioada aia hulită de pe vremea comuniștilor, cine voia să învețe, învăța, pentru că avea și timpul necesar, avea și de la cine, iar stagiatura era binevenită pentru că te punea la punct cu o serie de probleme din întreprindere pe care nu aveai cum să le cunoști în facultate și, în felul acesta, puteai vedea ce ți se potrivește cel mai bine. Păcat că s-a renunțat la ea. Eu am făcut în perioada aceea și lucruri bune, dar și greșeli, din care am avut de învățat. Și am învățat de la toată lumea, inclusiv de la muncitori și de la maiștri care aveau o experiență solidă. Exista atunci și o disciplină a muncii și știai clar ce trebuie și ce nu trebuie să faci. Sigur, aveam și momente de relaxare, când mai mergeam la un fotbal ori la un spriț cu colegii, dar munca era muncă, iar distracția era distracție. Cine a apucat acele vremuri s-a putut specializa în domeniul său de activitate. Până prin 1995 nu s-a întâmplat, vizibil, mare lucru, dar după aceea au început să se desființeze niște întreprinderi și fabrici bune, considerându-se că sunt depășite pentru că erau "un morman de fiare vechi". Nu am perceput o schimbare prea mare la începutul anilor '90. Schimbarea cea mare, in sectorul energetic, a venit după 1995-1996.

„Noi, cei veniți din comunism eram cam speriați, neștiind cum o fi dincolo de zid"

– ***De la FDEB ați fost transferat la Grupul de Transport și Distribuiție al GTDE. Cum ați ajuns acolo?***

–Într-o zi stăteam de vorbă cu un maistru de la IDEB, om foarte bine pregătit și cu știința vieții, care îmi spune: *„Domnu' inginer, de câți ani sunteți dumneavoastră aici "? „De vreo șapte ani". „Mai e ceva ce ați putea să învățați aici"? „Da, dar mai puțin consistent"*, zic eu. *„Păi atunci, caută domnule în alta parte, că ai unde*"! concluzionează el. S-a întâmplat ca tot atunci să mi se propună postul de inginer șef de tură la dispeceratul energetic de 110 kV Bucuresti, ceea ce pentru mine ar fi însemnat mult, dar am realizat că nu sunt făcut să lucrez la tură și le-am spus că dacă vin, voi sta doar vreo șase luni. Am fost pârât că nu vreau sa ajut întreprinderea, și, după ce am explicat punctul meu de vedere, am primit oferta să merg la GTDEE, unde director era dl *Cornel Pâslaru*, care mă știa de la IDEB. Colegii mei de serviciu aveau cu 20-30 de ani mai mult decât mine. La GTDEE răspundeam de elaborarea de normative pentru exploatarea instalaţiilor de înaltă şi medie tensiune, de reparaţia, transportul şi punerea în funcţiune a transformatoarelor de mare putere și de realizarea și verificarea documentaţiilor tehnice pentru achiziţionarea

de echipamente de medie şi înaltă tensiune. Într-un cuvânt, mă ocupam de staţii electrice şi de transformatoare, adică tot ceea ce însemană la ora actuală nodurile retelei de distribuţie şi transport. Când eşti într-o organizaţie mare, ai imaginea a tot ceea ce se întâmplă în ţară în reţeaua electrică de transport şi distribuţie şi înţelegi mult mai multe lucruri. Ori de câte ori apărea câte o problemă nouă mă chemau pe mine şi-mi spuneau să încerc să o rezolv. La vremea respectivă unul dintre marile proiecte era reorganizarea CONEL şi împărţirea sa în societăţi comerciale independente, aflate integral în proprietatea statului: viitoarele Termoelectrica, Hidroelectrica, Electrica şi Transelectrica. Se lucra la un studiu pe care-l realiza o firmă din Irlanda pentru Planul de Afaceri a viitoarei Transelectrica şi, timp de vreo patru luni i-am însoţit pe irlandezi la multe staţii electrice din ţară ca să le explicăm tot ce aveau nevoie să ştie, ceea ce pentru mine a fost o experienţă extraordinară. In primul rând colaborarea cu domnul *Constantin Bunescu*, coordonatorul nostru, plus contactul cu specialistii din străinatate la nivelul anilor 1996, au fost lucruri extraordinare pentru noi, cei veniţi din perioada comunistă, care eram cam izolaţi şi puţin speriaţi, neştiind cum o fi dincolo de zid. Am constatat nu numai că suntem cam la fel, diferenţa constând numai în privinţa modului de abordare. Am lucrat apoi vreme de şase ani la direcţia exploatare de la GTDEE- RENEL, ca inginer principal, iar în anul 2000, după finalizarea programului de restructurare a CONEL am optat să lucrez la Transelectrica

— ***De ce Transelectrica?***

— Ei, ăsta e un episod foarte important! Dacă la facultate am ales energetica aşa, ca la loterie, când mi s-a propus să aleg între Electrica şi Transelectrica, aici am ales eu, fără nicio şovăială. Am înţeles dimensiunea unei companii de talia Transelectrica şi, fiind inginer de reţele electrice, am realizat uşor că nivelul de complexitate creşte proporţional cu creşterea nivelului de tensiune, ori Transelectrica realizează activitatea de transport al energiei electrice prin intermediul Reţelei Electrice de Transport formată din staţii şi linii electrice de 220, 400 şi 750 kV. Am considerat că mai bine să mă ocup de chestiuni complexe.

„Mă lăsaţi să încerc”?

— ***La Transelectrica aţi ocupat poziţii importante de conducere, aţi fost direct implicat şi aţi coordonat întreaga activitate aferentă liniilor şi staţiilor din cele opt sucursale de transport ale Companiei şi aţi fost unul dintre artizanii primului plan de afaceri al reţelelei. Ce a apărutacum în plus faţă de 1989 si ce a dispărut?***

— La Transelectrica am venit în anul 2000,chiar de la începutul fondării companiei, la care primul ei director general, *Jean Constantinescu* a avut o contribuţie uriaşă. Transelectrica a fost pentru mine ca un fel de a doua şcoală pentru că pot spune că aici m-am perfecţionat ca specialist. Încă de la început, Transelectrica a demarat un program foarte ambiţios de investiţii, bazat pe retehnologizarea staţiilor şi liniilor vechi şi construcţia altora noi. Nu mă opresc asupra tuturor realizărilor companiei, în care am fost şi eu direct implicat, ci voi menţiona doar ce a dispăruit şi ce a apărut nou în privinţa liniilor şi staţiilor electrice. În 2004 a dispărut linia de 220 kV Işalniţa-Koslodui utilizată doar pentru alimentarea de rezervă a centralei nucleare de la Kozlodui, care nu mai era necesară, şi care a fost casată. Tot în 2004, linia de interconexiune Isaccea-Varna a fost trecută la funcţionarea la tensiunea de 400 kV, pentru a face legătura între sistemele electroenergetice ale României şi Bulgariei, iar linia Vulcăneşti-Dobrudja a trecut patrimonial la Transelectrica, interconectand Republica Moldova cu România şi Bulgaria. Linia de 220 kV Gutinaş-Bacău Sud-Roman Nord-Suceava a fost trecuta la funcţionare la 400 kV. S-a finalizat linia de 400 kV Nădab (RO) - Bekescsaba (HU), simultan cu linia de 400 kV Arad-Nădab, finalizându-se astfel o nouă interconexiune cu Ungaria, care suplineşte tronsonul de 400 kV Oradea Sud – Bekescsaba, încă nefinalizat. In 2018 s-a finalizat linia electrică de 400 kV Reşiţa – Pancevo (Serbia), iar în prezent se lucrează la linia de 400 kV Gutinaş-Smârdan cu o lungime de 140 km, care străbate 25 de localităţi din 3 judeţe şi urmează să se finalizeze tronsonul liniei de 400 km Oradea Sud- Nădab.

– Când, prin 2003 s-a luat hotărârea să se construiască linia de interconexiune Arad-Nadab-Beckescaba, într-o discuție cu dl *Constantinescu*, acesta spunea: „*Construim linia Oradea-Beckecsaba ca să ne legăm cu sistemul maghiar*". I-am replicat : „Da, dar în *felul acesta s-ar putea să plătim bani dacă vom tranzita energie. Nu ar fi mai bine să facem noi o linie și pe teritoriul românesc până la Arad si sa inchidem inelul national de 400 kV ?" „Da, dar trebuie să ne achitam de angajamentul față de maghiari. Rosiori-Oradea-Nadab încâ nu e terminată"*a răspuns dl *Constantinescu*. Exista un contract între noi si unguri care stipula ca partea care se face vinovată de nefinalizarea tronsonului de linie până la termenul stabilit, să plătească 1 milion de dolari. Între timp, pe ideea ca trebuie închis inelul Oradea- pe la Arad s-a demarat și s-a construit linia Arad – Nădab, iar linia aceea a fost construită în felul urmator. Mă cheamă din nou *Jean Constantinescu* și zice: „*Pregătiți toate documentele necesare pentru realizarea liniei Arad-Nadab, ca să luăm împrumut de la Banca Mondială sau BERD".* Mi-am permis să-i spun: „ *Pentru retehnologizarea stației Arad noi am obținut finațare pe grant PHARE și am putea obține un grant și pentru construcția liniei Arad-Nadab". „Nu se poate, mie mi-au spus colegii altceva". „Mă lăsați să încerc"?* M-a lăsat, am încercat și am reușit să obținem finanțare pe grant PHARE pentru linia Arad – Nadab, care s-a realizat repede, bine si cu costuri zero pentru noi. Anii urmatori s-a decis trecerea la 400 kV a axului Portile de Fier-Resita-Timisoara-Sacalaz-Calea Aradului-Arad si realizarea liniilor de 400 kV Resita Pancevo si Resita-(Anina)-Portile de Fier. Cam asta ar fi, în mare, despre liniile noi puse în funcțiune de Transelectrica.

Foto: Finalizarea liniei de 400 kV Reșița-Pancevo, 2018

Referitor la stații, s-a retehnologizat un număr mare de stații electrice, unele trecand nivelul de tensiune de la 220 kV la 400 kV. Toate aceste retehnologizari sau statii noi au beneficiat de ultimele tehnologii disponibile in piata. Foarte importantă este și „revoluția" referitoare la integrarea în SEN a centralelor electrice pentru energia produsă din surse regenerabile, pentru care au fost construite în Dobrogea stațiile de 400 kV Tariverde, Stupina și Rahman .

„Principala provocare este să aduci in permanență în discuție lucruri noi și să le validezi"

– **Fiind alături de echipa Transelectrica chiar de la început, și direct implicat la formarea și consolidarea companiei, ce vi s-a părut cel mai greu din perioada aceea și ce v-a adus cea mai mare satisfacție?**

– Cred că cel mai greu a fost să schimb mentalitățile oamenilor. Pentru mine nu există „nu se poate". Oamenii sunt tentați să procedeze așa cum au fost ei învățați până acum. Ori, dacă faci tot așa, ai să cazi. Trebuie ca la un moment dat să provoci niște lucruri care să schimbe sensul într-o direcție bună, anticipate correct, și să ai rabdare. Totdeauna am avut grijă să stau de vorbă cu oamenii din subordinea mea, am încercat să le transmit ideile mele și să le comentăm împreună, pentru că nu întotdeauna ideea ta e cea mai bună și de aceea trebuie să te consulți permanent cu oamenii. Am avut mulți colaboratori cu care am putut discuta deschis și am realizat lucruri bune alături de ei. După cum spuneam, chiar de la început anului 2000 în Transelectrica a început un ritm accentuat de înlocuire a echipamentelor uzate fizic și moral. Este mult mai greu să repari ceva cu echipamentele în funcțiune decât să construiești un obiectiv nou, de la zero. Asta a însemnat efort imens,

consum de inteligență, de muncă și de bani. Dar în perioada asta s-au facut lucruri extraordinare, iar acum cred că peste 55 de stații electrice sunt retehnologizate și teleconduse. Ele mai funcționează, însă cu personal de tură, dar într-un număr mult mai redus.

– **Deci marea provocare a începutului a fost…**

– Asta a fost principala provocare: să aduci permanent lucruri noi în discuție și să le validezi. Cei care lucrează cu echipamente de înalta tensiune sunt ceva mai conservatori și mai reticenți la schimbare, iar atunci trebuie să găsești modalitatea cea mai potrivită de a le spune cum trebuie făcut lucrul respective cu argumente. Fără cunoaștere și fără informare, fără să vezi ce au facut și alții și fără să faci o analiza temeinică de la inceput până la final nu poți avansa. Cu cei din jurul meu am trecut de la ideile și tehnologiile anilor '70 la cele noi pe care le-am introdus in practica curentă.

– **Dintre proiectele realizate este vreunul mai de suflet?**

– Da, un proiect de suflet și care ar fi trebuit sa revoluționeze activitatea a fost proiectul privitor la introducerea metodologiei de mentenanta bazată pe fiabilitate. Am spus că acțiunile de mentenanță trebuie să fie gândite funcție de necesități, nu făcute doar periodic. Am reușit să facem un sistem, cu ajutorul unui soft și al unor algoritme cu care am putut evalua lucrările de mentenanță ce trebuie executate pentru a menține și a restabili, atunci când este necesar, starea tehnică a echipamentelor pe bază de analize ale modului de defectare, să programăm și să prioritizam lucrările de mentenanță în funcție de constatările făcute. Astfel, am schimbat concepția de mentenanță a companiei, evitand costuri suplimentare și retrageri din exploatare nejustificate. Baza de date creată furniza și informații pentru elaborarea programului de investiții. De asemenea, la fiecare 10 ani Transelectrica elaborează Planul de Dezvoltare a Rețelei Electrice de Transport care prezintă aspectele principale referitoare la situaţia actuală şi dezvoltarea preconizată a rețelei în contextul Sistemului Energetic Național pentru următorii zece ani. Documentul, pus la dispoziția publicului, are ca obiectiv principal informarea asupra capabilităţii, actuale şi în perspectivă a reţelei de transport, pentru a răspunde cerinţelor utilizatorilor săi şi interesului public, evident conform strategiei și politicii energetice naționale și legislaţiei în vigoare. S-a luat decizia de a realiza acest plan de dezvoltare pentru a asigura continuitatea procesului investitional și de a coordona activitățile de investiții și mentenanță. Astăzi, această practică este obligatorie pentru toți operatorii de transport europeni. Aș mai aminti că într-o primă ședință a Comitetului de Dezvoltare al ENTSO-E am propus ca România să facă parte nu numai din regiunea Sud Est Europeana (cum fusese propus inițial), ci și din regiunea Centru Est Europa, fapt ce a permis mai târziu participarea Romaniei la o piață cuplata (4MC), împreuna cu Ungaria, Cehia și Slovacia.

– **Ați avut rezultate bune aplicând acest Plan de Dezvoltare a Rețelei la realizarea căruia știu că se muncește enorm?**

– Sigur că da. Nu vreau să intru în prea multe detalii tehnice, dar rezultatele sunt destul de bune, având în vedere că planificarea dezvoltării rețelei electrice de transport al energiei electrice urmăreşte: funcţionarea în siguranţă a sistemului energetic şi transportul energiei electrice la niveluri de calitate corespunzătoare; dezvoltarea rețelei astfel încât aceasta să fie corespunzător dimensionată pentru transportul energiei electrice prognozate a fi produsă, consumată, importată, exportată şi tranzitată; creșterea capacității de interconexiune a reţelelelor energetice; sustenabilitatea prin integrarea energiei din surse regenerabile în rețea și prin transportul energiei generate din surse regenerabile până la principalele centre de consum; integrarea şi funcţionarea pieţei interne a energiei; asigurarea accesului nediscriminatoriu al solicitanţilor la reţeaua de interes public, în condiţiile prevăzute de normele în vigoare; reducerea cheltuielilor de investiţii la alegerea soluţiilor de dezvoltare a rețelei de transport.

– **Ați menționat adineauri sursele regenerabile de energie. Acum câțiva ani se înregistra o uriașă dezvoltare investițiilor în instalații eoliene și Transelectrica**

primise sute de cereri de racordare la rețea pentru peste 40000 MW de la foarte mulți investitori. Cum a fost începutul?

– În 2008 a apărut legea pentru promovarea producerii de energie electrică din surse regenerabile de energie, care, printre altele, prevede că toate investițiile pentru conectarea unităților de producere a surselor regenerabile la sistemul energetic se fac din tariful de racordare diferit de tariful de transport sau distribuție. Pentru că în perioada aceea la Transelectrica existau diverse poziții pro și contra privind aplicarea acestei legi, eu mi-am asumat sarcina de a aplica ce zice legea, iar *Jean Constantinescu* a fost de acord, pentru că oricum nimeni altcineva nu s-a oferit să-și asume o misiune atât de dificilă. Și m-am apucat să fac proceduri, să transpun toată legislatia în contracte diferite și să fac o schemă care să poată funcționa de la cap la coada. La Transelectrica s-au racordat primele instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile. De ce? Pentru că noi eram pregătiți, iar cei din zona de distribuție nu prea erau. Și, așa, Transelectrica a construit stația electrică de 400 kV de la Tariverde din Dobrogea care a fost prima staţie importantă a reţelei electrice de transport pentru evacuarea energiei electrice regenerabile din centrale eoliene, parcurile eoliene din zona Cogealac-Tariverde însumează 600 MW, cea mai mare centrala eoliană terestrâăa din Europa pentru mulți ani. Apoi au urmat si alte centrale racordate. Acela a fost un moment foarte important pentru noi.

– ***Atunci fost practic un „boom" al dezvoltării instalațiilor de producere a energiei din surse regenerabile, nu-i așa?***

– Da, a fost un „boom" și, fără falsă modestie, eu cred, că în mare măsură atingere țintelor de integrare a surselor regenerabile de energie în sistemul electroenergetic din România mi se datoreraza și mie, nu pentru că am semnalat apariție legii, ci pentru că am făcut în așa fel încât legea să poata fi aplicată, prin implicarea directă a Transelectrica in această problemă. Atunci a fost în felul urmator: a fost promulgată o lege care stabilea un sistem de promovare a producerii de energie electrică din surse regenerabile bazat pe impunerea unor cote obligatorii de energie electrică, combinat cu tranzacţionarea de certificate verzi. Schema de sprijin prin certificate verzi a fost cea mai generoasă schemă de ajutor din Europa, pentru că pentru fiecare megawatt/oră produs primeai două certificate al căror preț minim era de 27,55 euro/MW/oră. Dacă reușeai să faci un parc eolian și livrai energie în sistem, îți luai bani din piață pentru energia vândută, plus încă vreo 100 Euro, deci foarte atractiva investitia. De aceea spun eu că era o schemă foarte generoasă. Banii nu sunt numai în România Franța ori Anglia, banii exista pe plan internațional si se duc către locurile cele mai favorabile, iar România se afla atunci in frunte. Au fost investitori serioși, care și-au văzut corect de treabă, au fost și mulți neserioși care au umflat cu solicitări de zeci de mii de MW. Apoi a venit „toporul" care a zis, nu mai primiți atâta, veți primi mult mai puțin pe toate planurile de afacere, băncile n-au mai vrut să finanțeze și a apărut o stagnare. Se pare însă că acum vor începe din nou să se miște. Eu sunt foarte favorabil regenerabilelor și cred că acesta este viitorul pentru o dezvoltare economica sustenabila.

– ***Și cărbunele trebuie să moară chiar de tot?***

– Eu cred că nu va muri de tot cărbunele și toată lumea trebuie să înțeleagă că, la fel ca și mentenanța, cărbunele este un rău necesar. Desigur ar putea fi înlocuit cu gazul într-o primă etapă tranzitorie. Nu se poate! Dar treptat, cărbunele va începe să dispară, în detrimentul gazului. Dar și gazul va fi redus la un moment dat. Iar lucrurile astea sunt provocate în special de prețul tonei de CO_2

– ***Cum și de ce ?***

– Când vorbim despre România va trebui să discutăm în limite europene, poate chiar transcontinentale, nu naționale, pentru că treptat noi ne îndreptăm spre piața europeană de energie. În curând nu va exista piața românească de energie, ci piața europeană în care producătorii români de energie vor intra în competiție cu francezii, polonezii, italienii etc…și va câștiga cel mai bun. Și la rețelele de transport al energiei electrice s-a adopat aceeași politică a UE, adică să dezvoltăm rețelele de transport astfel încât să facem

posibilă apariția pieței unice europene, iar aici dezvoltările sunt evidente și, din punct de vedere electric, nu mai există piața din România, Ungaria etc, ele s-au unificat și funcționează dupa aceleași reguli. Te duci ca producător, pui energia ta la vânzare și nici nu te mai interesează cine și din ce țară ți-o cumpără. Deci, dacă nu se investește în România, se vor face investiții în altă țară. Cărbunele trebuie însă să fie ca o rezervă strategică, în ideea că dacă s-ar întâmpla să apară probleme severe să poți avea pe cineva care să îți dea acele servicii tehnologice de sistem. Asta e părerea mea. Problema este că aerul, apa și soarele nu prea costă. Se pot găsi soluții ca o centrală pe vânt sau pe soare să fie mai usor controlabilă și deja se lucreaza la regulamente care să permită o flexibilizare. Până la urmă, tot la consumatori și la cât sunt ei dispuși să plătească trebuie să te gândești. Deci, eu cred în energia verde, și ca persoana fizică, și ca reprezentant al unor organizatii.

„Cred în viitorul curat al planetei"

– **Bun, deci, credeți în viitorul curat al planetei. Acum vreo 3 luni adolescenta de 16 ani, Greta Thunberg, a stârnit valuri de reacții prin discursul adresat liderilor lumii, la ONU, pe tema schimbărilor climatice. Au curs valuri de cerneală pe tema intervenției ei, iar societatea s-a împărțit în două, cu violente păreri pro și contra. Ce părere aveți despre tânăra militantă? Reprezintă acesta într-adevăr un strigăt adresat adulților de către generația ei, cea care va fi cel mai dur afectată de schimbarile climatice dacă nu se vor lua măsuri rapide, serioase si concrete privind mediul înconjurător?**

– Da, cred în viitorul curat al planetei. *Greta* e un exponent al tinerei generații, probabil are și un talent personal, care poate provoca emoții. Generațiile tinere sunt clar în favoarea regenerabilelor, de toate felurile, și împotriva poluării. Eu cred în generația asta „Millenium", adică generația tinerilor cu vârste între 18 si 34 ani si în cea care va urma. Ei vor produce schimbări majore de mentalități când vor ajunge la putere. Vor lua decizii care vor influența dramatic ceea ce facem noi acum. Deja UE a anunțat că în 2050 noi vom avea o economie decarbonată 100%. OK, asta înseamnă că rămânem doar cu sursele regenerabile și, eventual cu nuclearul. Restul va trebui suplinit de altceva. La nivelul CIGRE există grupuri de lucru, din unele fac și eu parte, și care afirmă că soluții de generare distribuită (surse de putere mica) vor coexista cu un sistem de transport de energie electrică de așa natură, încât atunci când este soare în Asia, energia să fie adusă în Europa, iar când este soare în Europa, să poată fi dusă mai departe spre America. Sunt chestiuni care acum par fabuloase și chiar utopice, dar eu cred că se va putea realiza un astfel de sistem la un moment dat. Acum 40-50 de ani se vorbea despre rețeaua planetară. Acum se vorbește din nou despre această rețea, dar în alte coordonate. Principala forță o constituie acum regenerabilele. Ele pot schimba foarte multe lucruri, inclusiv modul de operare și de exploatare al rețelelor. Sunt câțiva pași care trebuie pregătiți pentru când va veni la putere generația Millenium, care acum are în medie cam 24 de ani

– **Atât are și fiul dumneavoastră**

– Da, când el și generația lui vor ajunge acolo unde se iau deciziile, se vor produce schimbări de legislație și de percepție. El face electrotehnică și IT, cu specializare pe energetică, la Munchen. În fiecare familie există mai multe generații : părinți, bunici, copii. Nu poți însă da puterea copiilor atunci când sunt foarte tineri, pentru că tinerii, nefiind experimentați, pot fi manipulați teribil de ușor sau pot gresi fără intenție. Trebuie să existe un echilibru și în familie, și în societate. Cei mai în vârstă au o anumita experiență de viață, copiii pe de altă parte au dorința de schimbare, deci ei pot produce niște schimbări pe care să le înțelegă părinții și să le valideze bunicii. In fiecare generatie există oameni capabili, bine pregătiți și cu capul pe umeri. E bine să asculți și pe cei vârstnici, și pe cei tineri, iar deciziile să fie luate împreună. *Greta* nu face decât să provoace anumite lucruri și începe să le împingă. Unii urăsc ceea ce spune, alții încep să se deștepte, dar, treptat lucrurile astea se vor media în societate și sper să se meargă spre o cale bună.

– Și eu sper la fel. Sunteți acum directorul OMEPA. Care este funcția principală a OMEPA și cum este structurată activitatea sa?

– OMEPA este o direcție în cadrul Transelectrica și o verigă foarte importantă pe care se bazează funcționarea pieței de energie, pentru că tot ce se se întâmplă pe piața de energie angro se închide cumva la OMEPA, unde se validează cât a consumat fiecare pe piața angro, dupa care se emit facturile în alta parte. Noi suntem cei care asigurăm această rigoare și veghem să nu apară diferențe intre partenerii din piata, deci noi ii coordonam și pe cei din distribuție, și pe cei din producție. Noi tragem linie în fiecare oră și la fiecare 15 minute ca sa vedem că toate cifrele împreuna dau cum trebuie. Practic, OMEPA administrează sistemul de metering pentru piaţa angro de energie electrică, face managementul local al sistemelor de contorizare locală, monitorizează calitatea energiei electrice și face managementul laboratorulului de metrologie al Transelectrica. Așadar, noi suntem un fel de arbitru pe piață, o activitate foarte importantă, care, deși nu e vizibilă, este apreciată de toti actorii din piață. Fără ea nu se poate.

– **Aveți o bună capacitate organizatorică și managerială. Cum actionați în momente de criză, când, de exemplu ai foarte puțin timp la dispoziție?**

– Dacă ai foarte puțin timp la dispoziție, trebuie să mergi pe instinctele tale și pe flerul tău. Dar flerul trebuie să se bazeze și pe experiența anterioară, pe cunoaștere și în plus, pe curajul de a acționa. *Alexandru cel Mare*, un personaj excepțional, nu stătea la discuții prea multe, ci tăia nodul direct. Puterea de a lua decizii este foarte importantă. Dacă ai ceva timp la dispoziție e altceva: mai stai de vorbă cu alții, mai analizezi și pe urmă iei decizia. Este însă foarte important să previzionezi o situație, s-o gândești dinainte și, când vine momentul, să actionezi. Durata de vizualizare a viitorului e foarte importantă. Am fost odată la un curs în Japonia și ne-au dat un test în care trebuia să unim niște puncte cum ne tăia pe noi capul. Am făcut legăturile cum am crezut eu de cuviință, iar interpretarea a fost în felul urmator: cel care a unit punctele foarte apropiat, are un orizont de timp de gândire foarte mic. La mine nu a fost cazul, pentru că le-am unit într-o linie foarte largă și generoasaâă (*râde).* Câteodată este mai important să poți vedea peste 10 ani ca pe urmă să-ți aliniezi toate acțiunile.

– **Mi-ați ridicat mingea la fileu. Chiar voiam sa va întreb cum vedeți SEN peste 10 ani**

– Peste 10 ani va fi un Sistem Energetic Internațional, iar multe dintre centralele despre care am învățat la școală vor fi pe cale de dispariție. Există două pârghii. Vin unii care spun că lumea are nevoie din ce în ce de mai multe lucruri în viața materială, ceea ce va împinge la creșterea consumului de bunuri, consum care generează la rândul lui consum de energie. Vin alții, care vor creșterea eficienței energetice. Toți au dreptate. O pârghie împinge într-un sens, cealaltă în sens invers. Unde este echilibrul? Părerea mea este că acel echilibru se va menține cam la nivelul actual, vorbind în termeni de energetică sau poate, un pic mai jos. Depinde ce vor face copiii aștia, gen *Greta*. Ai nevoie de trei mașini, una tu, una nevasta, una copilul? Ia mai mergi, mata, și cu mijlocul de transport în comun, ori închiriază o mașină când ești în concediu și ai să vezi că per total,îin bugetul anual ieși mult mai bine așa, asigurându-ți aceleasi necesități cu mai putina bataie de cap. Deci, cred că centralele mari clasice vor disparea, că vor aparea tehnologii în regenerabile combinate cu stocare, tot felul de pârghii economice și de reglementare în care să poți, cu o centrală pe vânt si o capacitate de stocare să faci același lucru pe care-l făceai cu o centrală pe carbune sau gaz. Dar principiile fundamentale de funcționare ale Sistemului Energetioc Național sau Internațional nu se vor schimba. Se vor schimba regulile, odată cu schimbările de tehnologie, iar cei mici vor fi luați mai mult în considerare. Am început să promovez prin tutoriale conceptul 5 D: **D**emocratizarea (acces pentru toți oamenii și nediscriminatoriu la electricitate), **D**ecarbonarea economiei, **D**ereglementare, **D**escentralizarea producției, **D**igitazarea, care explică sintetic nevoile energetice ale omenirii și direcțiile de acțiune.

– **Ce ne facem însă cu intruziunea politicului în managementul companiilor?**

– Nu vom merge înainte în felul acesta. Politicienii văd doar pe un orizont de timp de patru ani, ori în SEN o investitie majoră se finalizează la minimum 10 ani de când ai început să scrii despre proiect. Nu poți să duci un proiect energetic cu schimbări din patru în patru ani, însă există reglementări la nivel ANRE în acest sens, care cred că se vor pune în practică. Este nevoie de o strategie națională de dezvoltare socio-economică în care energia să reprezinte un capitol important. Strategia trebuie sa fie un pact pentru tot spectrul politic și care să conțină cerințele obligatorii rezultate din apartenența la Uniunea Europeană și direcțiile în care să acționăm pentru valorificarea punctelor tari ale României.

– **Deci economicul va domina politicul ?**

– Să dea Dumnezeu să fie așa, dar cu puternice accente de protecție socială. Repet, chiar cred că electricitatea este un serviciu public universal. Aer, apă, electricitate etc…

III COPILARIA

„Acasă" este acolo unde te simți cel mai bine"

–Toți avem nostalgii atunci când ne amintim despre copilărie și suntem emoționați când vorbim despre ea. Ce înseamnă pentru dumneavoastră cuvântul „acasă"?

– De regulă, când zici „acasă" te gândesti la domiciliu. După mine, Bucureștiul este unul dintre cele mai frumoase orașe din Europ și din lume. „Acasă" e însă și în România, și în Europa. Depinde de cât de mult vrei sa extinzi aria. „Acasă" poate fi și planeta, care începe să devină din ce în ce mai mică. Important este că am apucat să văd diverse culturi și am constatat că peste tot omul este același, iar societatea respectă aceleași principii elementare. De fapt, pot spune că „acasă" este acolo unde te simți cel mai bine.

– **V-ati gândit totuși vreodată să rămâneți în străinatate?**

– De multe ori! Am vrut chiar sa plec definitiv din țară. Înainte de 1989 am fost plecat numai în țări socialiste, pentru că nu aveai voie altfel, decât în cazuri speciale, dar după 1990 n-a mai fost nicio problemă și puteai chiar emigra dacă voiai. Problema e că n-am dus-o niciodată atât de rău încât să vreau să-mi părăsesc țara. Apoi, erau părinții de care ar fi trebuit să aibă cineva grijă pentru că sora mea e plecată în America. În plus, eu voiam să ating o anumită performanță aici. Am avut totuși o tentativă de a pleca. Prin 1990, urmare a aplicației făcute la ambasadă, am primit raspuns că, dacă vreau, pot să emigrez în Africa de Sud la compania de electrictate de acolo, dar n-am plecat pentru că numai unul dintre noi putea găsi de lucru, ori nu puteam spune soției, eu plec și tu rămâi acasă. A mai fost odată o, hai să zicem, tentativă de acest fel. Era perioada în care se emigra puternic în Canada, în zona Quebec și ne-am zis, „*Hai și noi*"!. Am pregătit toate documentele necesare, m-am dus la Ambasada Canadei să le depun și, când să deschid poarta, mi-a căzut dosarul pe jos. *„Ăsta e un semn",* mi-am zis și n-am mai deschis poarta. Deci s-a dus intenția mea, aplaudată și de soție. Sunt tot felul de întâmplări care schimbă direcția în fracțiune de secundă. Mă gândesc și acum că alegerea aceea aleatorie a facultății mele mi-a dat și meserie frumoasă, și familie și o grămadă de alte realizari.

– **Nostalgii de copilărie?**

– Tata fiind ceferist, toată familia mergea unde era el trimis cu serviciul, iar copilăria mea s-a petrecut cam peste tot în țară. Deci nu prea am nostalgii. Mai puțn vacanțele de vară de la Nicoresti, la bunicii paterni. Sunt născut la Bârlad pentru că acolo lucrau atunci părinții mei pentru o scurtă perioadă de timp, am crescut într-un bloc și, anul trecut, m-am oprit pentru prima dată să văd unde m-am născut. M-am dus sa beau o cafea la o dugheană amarâtă, am sunat-o pe mama și am rugat-o să-mi spună cam pe unde se află blocul respectiv, l-am reperat și mi-a venit să plâng când am văzut în ce hal era. La masa

de lângă mine vreo patru persoane cam de vârsta mea beau bere și vorbeau despre politică, fotbal, femei... . Mi-am zis atunci, „*bine că au plecat ai mei de aici și astfel am avut și eu șansa să fac altceva în viață".* La Bârlad am stat cam până am împlinit șase luni, apoi ai mei s-au mutat la Medgidia unde am stat cinci ani, după care vreun an de zile la gara Obor. Primii trei ani de școală generală i-am făcut la Galați, clasa a IV-a am terminat-o la școala de la Eforie Nord, iar clasa a V-a am făcut-o la un liceu din Constanța, iarna făceam naveta Eforie Nord - Constanța. Apoi am venit în București unde am terminat școala generală, liceul si facultatea. Dar și în București am locuit în vreo patru-cinci locuri, cred că le-am cam pierdut șirul.

— **O copilărie cu influențe multiculturale, de prin toate locurile pe unde v-ați perindat....**

— Așa este. Chiar și jocurile copilăriei erau diferite în funcție de locul unde mă aflam. De exemplu, la Constanța aveam niște jocuri specifice cu bile de rulmenți si capace de bere, când eram la țară jucam fotbal pe uliță, în piciorele goale, la oraș, unde nu erau atâtea mașini, jucam tot felul de jocuri de echipă: șotron, piramide, poarca și, bineînțeles, fotbal. Eu sunt născut în 1961 și fac parte din „generația cu cheia de gât, dar ne descurcam destul de bine".

— **Schimbatul școlilor dintr-un oraș în altul a fost un avantaj sau un dezavantaj?**

— Treptat s-a transformat într-un avantaj. Din cauză că ne mutam atât de des, eu nu am prieteni din copilarie pentru că n-am avut când să-i cultiv, dar mutatul ăsta m-a forțat să mă adaptez în multe locuri și în diverse situații. M-a făcut însa să fiu interiorizat, așa cum sunt și acum. Nu îmi place să ies în față. Intotdeauna când schimbi locul unde trăiești, te lovește cineva care te consideră intrus și, de aceea, e bine să stai puțin deoparte, să observi și să te apropii de oamenii respectivi doar când crezi că nu-ți va face cineva rău. Pe mine m-a marcat această copilărie și bineinteles că s-au acumulat niște sensibilități. De exemplu, eram campion de șah în clasa a IV-a și îi băteam pe toți din scoala la șah. M-am dus la campionat pe județ și acolo m-a facut unul *Schuster mat*, adică șah mat din trei mutări, pentru că eu urmăream să-l fac mat din patru mutari. De atunci n-am mai jucat șah, dar am învatat că în viață, cei din fața ta nu fac ce vrei tu să facă și doresc și ei să câștige.

— ***Un pic de orgoliu?***

— Da, un pic mai mult orgoliu. Sigur că-ți place sa fii mereu primul, dar nu reușesti întotdeauna. Și mie îmi plăcea, dar la sport nu-mi ieșea mereu, pentru că erau alții mai puternici decât mine, însă al doilea tot ieșeam. In liceu, la campionatul de fotbal eram portar la mine la clasă și vârf de atac la o clasă unde nu erau băieți suficienți pentru o echipă (eram golgheter).

— **De la copilaria asta s-a tras probabil și atitudinea rebelă din adolescență...**

— La liceu eram rebel și mi-am luat o doză de libertate mult peste medie. Eu am o capacitate mare de apărare, dar sunt și un foarte bun om de echipă. De aceea am reușit să-i înțeleg pe unii dintre șefii mei. Pentru mine, *Jean Constantinescu* și *Stelian Gal*, care au fost directori generali ai Transelectrica au fost niște oameni excepționali, oameni cum rar întâlnești, adevarati lideri.

— ***Cum a fost viața de familie, cu atâtea mutări în diverse locuri?***

— A fost frumoasă. Soția mea este tot inginer electronergetician și provine din familie de energeticieni. Tatăl ei, *Jean Pomârleanu*, energetician și om de excepție din toate punctele de vedere, era o adevărată bibliotecă ambulantă, iar mama ei, de asemenea energetician, ținea casa si familia sub control și amândoi mi-au fost ca un al doilea rând de părinți. Părinții mei provin de la țară, mama de lânga Slatina, fată de țăran mai bogat, nu chiabur, a făcut facultatea pentru că avea „origine sănătosă". A absolvit facultatea de

horticultură și a fost la un moment dat, șefă de fermă la Medgidia, acolo unde, viile și livezile acelea minunate în drumul vechi spre litoral, au fost plantate la începutul anilor 60 de către deținuți politici. Apoi a lucrat la calea ferată, „cu florile la gară". Tata, băiat de popă, al treilea dintre cei trei copii, toti băieți, a terminat liceul la București cu notă maximă, motiv pentru care, conform cutumelor vremii, trebuia să fie primit la facultate fără examen de admitere. Dar, pentru că era baiat de preot nu l-au primit la facultate și s-a dus să muncească ca docher în port la Galați. Între timp, bunicul meu s-a dus la patriarh, i-a explicat situația și l-a întrebat: *„Asta e societatea aia bună și frumoasă care ne-a fost promisă"?* La intervenția patriarhului, tata a fost primit la facultate după vreo trei luni. A făcut construcții căi ferate, ceea ce mie mi-a plăcut pentru că în copilărie mă plimbam mereu cu trenurile și drezinele. Foarte bun inginer a fost tata, dar toată viața l-a urmărit faptul că, fiind băiat de preot, n-a fost promovat așa cum ar fi meritat, deși a avut responsabilități importante, pentru că, de, n-avea „origini sănătoase". Bunicul meu patern, preot ortodox, este unul dintre personajele mele preferate. După ce a făcut facultatea de teologie la București, i s-a propus să-și facă doctoratul la Vatican, dar el a spus: „*Nu, mie mi-a zis tata să mă duc să învăț și să mă întorc acasă, să-mi ridic neamul. Eu asta o să fac*"! S-a întors acasă, dar ca să poată lua o parohie, trebuia să se căsătorească. Au început peițoarele să-și facă treaba și i-au găsit o familie de învățători care avea trei fete. S-a dus bunicul cu strabunicul la domnul învățător, cele trei fete au intrat în casă cu cafele, dulceață și apă rece, după care a întrebat străbunicul: *„Ei, ți-au plăcut fetele "? „Da". „Care ți-a plăcut cel mai mult"? „Prima care a intrat pe ușă". „Bine, când vreți să facem nunta„? „Nunta o facem după ce se mărită a treia si a doua, în ordinea intrării în casă."„Ce să mai așteptți? Te însori acum",* a fost verdictul. Și s-a însurat cu cea mai mare, dar au avut o căsnicie frumoasă, demnă de lauda. Bunicul era o mare figură, știa vreo 10 limbi străine, împreună cu bunica, absolventă de pension, mergeau joia la vecinii din zonă și conversau în franceza despre romanele citite, la o cafea, o dulceață de cireșe amare și un pahar cu apă rece, ei locuind în fundul Moldovei, satul Fântani, lângă Tecuci, granița dintre Galați și Vaslui. Era una dintre cele mai amărâte zone. In monografia satului Fântani, scrisă de bunic, se arată că numele satului nu vine de la fântanile din valea satului, ci de la nenumaratele cârciumi unde plutașii de pe Bistrița își lăsau mare parte din banii câștigți din vânzarea lemnului la Galați. Odată, pe când eram adolescent l-am întrebat: „*Bunicule, tu crezi în Dumnezeu așa cum le zici oamenilor la biserică*"? „*Eu mi-am ales o meserie pe care o fac, așa , ca la carte".* Și a pus punct. Alternativa la preoție, ar fi fost să fie învățător. Il iubeau teribil copiii și se țineau pe stradă după el penru că mereu avea bomboane în buzunar și le dădea ori de câte ori veneau la el.

— **Din discuțiile noastre anterioare, am realizat că aveți o cultură serioasă și baleiați ușor prin literatură și artă. Cu o viață cam agitată, de mic copil, când și cum v-ați însușit cunoștințele?**

— Simplu, în primul rând există moștenirea genetică. Mama de la țară, tata de la țară, deci, rădăcini sănătoase. Ei au înțeles că școala și educația reprezintă chestiuni foarte importante. Probabil că nu numai genetic, dar și prin educație mi-au transmis aceste lucruri. Apoi la gradiniță și la școală m-a ajutat faptul că am intrat în contact cu tot felul de oameni din categorii sociale diferite. Nu am nici o problemă să comunic cu oameni mai simpli sau mai complicați, indiferent de poziția lor socială. Acum, mă uit la un om, îl scanez rapid, îmi fac părerea mea personală și acționez în consecință. Am și citit mult, pentru că fiind mai singuratic, citeam orice găseam. Contactul cu diverse locuri și culturi încă din copilărie te ajută dacă ai și mintea deschisă. Băiatul meu a plecat din țară direct după liceu. Deși el ar fi vrut ca la liceu să meargă la secția cu specific umanist, i-am explicat că s-ar putea să aibă multe satisfacții, dar că într-un fel zona se închide, ori dacă merge la real, se poate desfășura în particular și spre zona umanistă dacă vrea. Lumea asta nu e condusă de absolvenți de politehnică, ci de cei care au facut uman și care au oarecare viziune și deschidere. Științele exacte îți dau dimensiunea reală a spațiului, timpului etc. A mers la real. Când s-a pus problema facultății, oscila între horticultură si relații internaționale la facultatea de istorie, nu la ASE. Până la urmă, discutând și cu noi, a decis să meargă la energetică la Bucuresti. El are o cultură generală debordantă. I-am explicat că dacă vrea să devină un bun inginer energetician ar fi bine să meargă la școală în Anglia

sau Germania. A ales Germania, a învățat limba germană și s-a dus la universitatea din Munchen, deși, fusese admis si in Anglia la universități prestigioase. Acum, în primavară, își termină masteratul și, om trăi și-om vedea ce va mai fi. Va fi un foarte bun inginer, dar cred că va face mai mult și pentru societate.

Foto : cu soția și fiul

– ***Se mai întoarce în țară?***

– Da, vrea sa se întoarcă. A vazut deja multe locuri din lume, a trait in strainatate, a cunoscut oameni din diverse continente. El zice că mulți copii plecați din țară au o nostalgie a modului în care se trăiește acasă și că în România sunt multe lucruri de făcut. Toate vacanțele și le petrece aici și după masterat vrea să stea șase luni acasă, apoi să încerce niște oportunități de afaceri. Poate va avea și niște oferte de doctorat care să-l tenteze.

– **Mai sunt cazuri de copii care vor sa se întoarcă. Eu cred ca vom fi o societate sănătoasă atunci când ni se vor intoarce copiii acasă sau când nu mai vor vrea să plece**

– Să dea Domnul să se întample lucrul ăsta. Dar probabil că și fiul meu face ce a văzut la mine, pe care și eu, la rândul meu le-am vazut la tata. „Diacon", în greacă înseamnă slujitor a ceva important, pe vremuri al bisericii, acum, după laicizarea profundă, poate fi interpretat ca al societății. Țara noastră are un potențial extraordinar. Ar fi bine sa mai reducem din potențialul ăsta și să mai facem și niște lucruri. Noi suntem un popor amestecat cu oameni care au tot felul de gene și sunt foarte bine dotați. Dar, nu ajunge, îți trebuie și un mediu propice. Dacă pui un om într-un mediu prost, nu face nimic, dar dacă-l duci într-un mediu sănătos, face treaba bună.

– **Cum vedeți societatea noastră de acum și către ce se îndreaptă ea?**

– În primul rând, sistemul nostru de învățământ este distrus cam dinainte de 1989, pentru că se bazează în principal pe memorare și redare, nu pe înțelegere, iar rezultatele de la teste reale sunt foarte slabe. Copiii nu mai știu să gândească. Învățământul din străinătate se face într-un mediu în care accentul se pune pe logică, nu pe memorare. La noi, din păcate s-a atins deja masa critică de superficialitate.

„Avem nevoie de oameni care să dorească să construiască".

– **Si atunci de unde să ne vină speranțele? Poate de la un cumul de factori bazat pe generația asta, Millenium?**

– Speranțele nu trebuie să vină de la o generație sau alta. Toate generațiile se consideră generații de sacrificiu. Eu dacă am o părere despre un anumit lucru, o spun deschis, chiar dacă contravine părerii celorlalți. Adevarul nu respectă principiile democrației. A spune lucrurilor așa cum le gândești tu, este un pas înainte. Avem nevoie de oameni care să dorească să construiască. Ei sunt motorul economic si al progresului social. Dacă ei se vor înmulți si se vor uni sub acest interes, se vor rezolva multe lucruri în țara asta, iar totul se va rezolva pe bază de performanță, nu pe promisiune. Ori, acum sunt mai mult promisiuni. Oamenii nu mai au meserie, toți vor să fie direct manageri, să aibă mașini de fițe, nunți de fițe spectacole de tot felul. Asta văd că se promovează la televizor, asta vor și ei. Am ajuns o țară de spectacol. Bine că tinerii se uită din ce în ce mai puțin la televizor, dar trebuie să înțeleagă și ce poate veni dinspre rețelele sociale, unde manipularea atinge culmi nemîntâlnite.

– ***Ce sfat i-ați da fiului dumneavoastră și generației lui ?***

– Copilului meu nu-i dau sfaturi, lui îi dau informații, iar el trebuie să-și facă singur raționamentele. In momentul în care dai sfat unui copil, tu deja îi dai o informație prelucrată. Copilului trebuie să-i dai informația brută și să-i dezvolți capacitatea de a înțelege și de a-și face propriile lui raționamente, pentru că eu nu trăiesc viața lui și nici el pe a mea. Și, așa cum spun copilului meu, așa spun și generației lui: alegeți ce doriți pentru voi, dar încercați să faceți ceva și pentru societate. Comuniștii ziceau simplu, dacă merge bine societății, îți merge bine și ție, ca individ. Uite că s-a întors roata. Copiii au capacitatea de a gândi singuri cu fiecare generație care vine, iar cei care își doresc, pot face un pas înainte. O fac și pentru ei, și pentru societate. Cât despre politică, ea este o organizare de pe vremea grecilor și care acum „demos" pare a fi tradus „noi cei aleși". S-a stricat scara valorilor.

– ***Teoriile conspiraționiste spun că suntem coordonați de cineva din exterior***

– Există oameni care se ocupă cu promovarea anumitor idei, care la rândul lor sunt promovate de niște grupuri. De exemplu, la o analiză sumară se vede că unii dintre cei mai buni președinți americani au fost actori sau au avut talent actoricesc. Aveau ei minte să spună toate lucrurile alea din campaniile electorale? Nici vorbă! Aveau în spate niște grupuri de interese care-i ghidonau. Noi nu mai avem conștiința că suntem cea mai puternică țară din zona asta geografică, iar multe lucruri rele se întâmplă din prostie, nu neaparat din răutate. Dacă ești puternic și te respecți, te vor respecta și cei din jur. Evenimentele importante din istorie definesc sute, mii de ani și cu greu mai poți să le schimbi radical. Anglia este un imperiu construit de niște pirați, de niște oameni de afaceri și uite-așa au cucerit ei toată lumea, deși nici acum n-au constituție. Au cucerit militar si apoi s-au stabilit profund economic. Ce-am vazut în Noua Zeelandă? O rămășiță a Imperiului britanic așa cum a fost el acum 100 de ani, cu oamenii aceia foarte bogați, proprietari de pământ, arendași pe sute de ani și mulți emigranți dispuși să lucreze din greu. Despre asta vorbim! Exista imperii care controlează lumea. Mie mi-ar fi plăcut foarte mult ca România să fie o Elveție care ăa beneficieze de apropierea a două imperii, dar ar fi putut fi si periculos să cadă într-o zonă gri, ca vecinii de la est. Dacă nu te concentrezi pe niște ținte nu faci nimic, decât să pierzi câte ceva. Nouă ne trebuie și ținte, și concentrare, și multă, multă muncă.

„E bine să știi cine ești și de unde ești".

– **Ei, dacă măcar o parte dintre oameni ar înțelege acest lucru ce bine ar fi! Acum am o curiozitate: sunteți îmbrăcat cu o ie bărbătească, albă, ajurată cu albastru? De ce, din patriotism, pentru că azi e casual Friday la Transelectrica sau dintr-o atitudine de frondă?**

– Așa e, de regulă vinerea la noi este casual Friday, iar eu vinerea vin întotdeauna îmbrăcat în ie. Bumbacul ăsta este extrem de comod pentru corpul uman și, în plus, așa simt eu să ma îmbrac în strai tradițional românesc. La unele haine am legat chiar și un șnuruleț cu tricolorul. E bine să știi cine ești și de unde ești. Dacă uitam cine suntem, la revedere!

– ***Și atunci, ce te faci cu Uniunea Europeană care vrea să ne aduca la același numitor?***

– La același numitor economic pentru că dacă vrei, poți să-ți păstrezi identitatea națională. Dacă bagi la închisoare toți investitorii români care pot mișca economia și omori capitalul românesc nu e în regulă. Nu îi mai întreba cum au făcut primul milion. Lasă-i să facă afaceri, sa aiba initiativa ! Noi nu mai avem produse românești în galantar. Hai, să vedem cine le vinde. Nicio firmă românească, dar eu vreau sa cumpăr produse românești. Ce-am făcut? Am dat cu piciorul în cooperative, am distrus ideea de asociere, iar oamenii nu pot face rost de capital decât dacă se asociază și pot face o dezvoltare. Globalizarea vine și cu bune, și cu rele. Om avea și noi loc în ecuația asta. Dacă ești educat și dacă știi

să faci ceva, e bine. Pe urmă trebuie să ne alegem conducatorii dupa criterii și capacitate, nu dupa poveștile spuse. Poporul român votează „contra" nu „cu".

— **Dorințe?**

— Să fim sănătoși. Profesional mi-aș mai dori eu câte ceva, dar am o listă prea mare. (*zâmbește*).

— **Aveți tot timpul înainte...**

— Da, dar managemetul e bine să-l faca oameni mai tineri. Eu spun că sunt încă un om tânăr, dar chestiile profesionale te consumă mult. M-am născut tânar și probabil o să mor tânar. Este o stare de spirit ușor de identificat prin curiozitate de tipul: unde ? ce ? cum ? când ? Îmi plac călătoriile și am bătut toată România. Mi-ar plăcea să-mi iau un an sabatic si să tot calatoresc.

– Da, nimănui nu cred că i-ar strica un an sabatic, uneori (râdem amândoi). În încheiere, vă rog să completați propozițiile următoare:

- **Regret că...**nu am făcut mai mult
- **Când sunt supărat**...ma feresc să iau decizii
- **Cel mai de preț lucru este...** libertatea și bunatatea
- **Cel mai important aspect al jobului meu este**...să fie bine făcut.
- **Evenimentul energetic care m-a uimit în ultimul deceniu este..**dependența omenirii de electricitate.
- **Ultima dată am dat search pe Google**...acum
- **Perioada cea mai frumoasă din viața mea a fost...**aproape tot timpul
- **Prietenii spun despre mine că**...sunt trist .
- **Familia spune despre mine că** ...acasă nu trebuie sa fiu domnu'director
- **La oameni apreciez cel mai mult** ...sinceritatea.
- **Detest să** ....muncesc degeaba
- **Cel mai mult mă emoționează** ...frumosul, în orice forma
- **Personalitatea energetică pe care o admir cel mai mult este** ...Nicola Tesla și Jean Constantinescu
- **Cel mai mult mă mândresc cu** ...fiul meu
- **Mă relaxez întotdeauna când**...călătoresc, în concediu
- **Ultima carte citită este ..."**Povestiri..." de Salom Alehem
- **In copilărie doream să** ...fiu mare
- **Dacă ar trebui să-mi schimb meseria aș alege...**păi, am ales să-mi placă ceea ce fac. Poate profesor
- **Proiectul cel mai provocator la care visez este**...secret
- **Acasă, în familie se întâmplă câteodată să**.. încerc să organizez tot
- **Răsfățul meu cel mai mare când**... mă uit la mare
- **Intoteauna îmi fac timp pentru....**un film, o poveste

- **Cel mai mult îmi doresc acum să....**îmi doresc mai mult.

Vă mulțumesc foarte mult pentru modul deschis în care ați răspuns întrebărilor mele și vă doresc ca întotdeauna să vă doriți mai mult și să se realizeze ceea ce vă doriți.